

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Advies wetgeving VTC nr. 2024/051 van 21 mei 2024

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap van (...) inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven
roepnaam	(decreet instemming samenwerkingsakkoord seksuele misdrijven)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 3 mei 2024
trefwoorden	Seksuele misdrijven; samenwerkingsakkoord; bewaartermijn; beroepsgeheim;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet") inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhaila Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme van 3 mei 2024, ontvangen door de VTC op 4 mei 2024;

Gelet op de behandeling op de zitting van 21 mei 2024;

Brengt op 21 mei 2024 het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *houdende instemming met het*

samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap van (...) inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven (hierna “het Ontwerp”).

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Sinds 8 oktober 1998 bestaat er een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Op 2 maart 1999 werd het samenwerkingsakkoord ook decretaal verankerd. Het samenwerkingsakkoord bepaalt de bevoegdheden en de verbintenissen van de verschillende actoren betrokken bij de begeleiding en behandeling van seksueel delinquenten en regelt ook hun samenwerking.
4. Na ongeveer tien jaar toepassing werd het Vlaams samenwerkingsakkoord, samen met het Waals en Brussels samenwerkingsakkoord, grondig geëvalueerd door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie. Uit de bevraging van de actoren bleek over het algemeen dat de samenwerkingsakkoorden bijdragen tot een meer globale, coherente en gecoördineerde aanpak van daders van seksueel misbruik. Toch werden in het evaluatieverslag van 2011 verschillende knelpunten geïnterpreteerd en aanbevelingen geformuleerd die een herwerking van het samenwerkingsakkoord vereisen. In de jaren nadien bleven de signalen van op het terrein komen om het samenwerkingsakkoord te hernieuwen.
5. Na intussen zesentwintig jaar werd het samenwerkingsakkoord echter geen enkele keer gewijzigd. Nog niemand ging aan de slag met de aanbevelingen voor de hertekening van het samenwerkingsakkoord. Daarom nam de Vlaams minister van Justitie en Handhaving het initiatief om alle nodige actoren samen te brengen en werk te maken van de herwerking van het samenwerkingsakkoord.
6. Het Ontwerp volgt het basiskader van het samenwerkingsakkoord uit 1998, maar werd geactualiseerd, verder uitgediept en verfijnd. Zo wordt er bijvoorbeeld een nieuwe procedure rond gespecialiseerde advisering opgenomen, wordt er meer aandacht besteed aan kwaliteit, worden de gespecialiseerde psychiatrische ziekenhuizen mee in scope genomen, worden samenwerkingen met andere gespecialiseerde voorzieningen *futureproof* voorzien en wordt de samenwerking tussen de hulpverlening en de justitiehuisen verder op punt gezet.
7. Met het Ontwerp stemt het Vlaams Parlement in met het vernieuwde samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven. Het bestaande samenwerkingsakkoord van 8 oktober 1998 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik wordt hiermee bovendien opgeheven.
8. Het Ontwerp van decreet zelf bevat geen bepalingen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens.

Het samenwerkingsakkoord bevat ondermeer de volgende relevante bepaling:

“Artikel 12

§1. Voor zover het noodzakelijk is voor het kunnen verstrekken van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen, kunnen de volgende persoonsgegevens worden verwerkt:

1° identificatiegegevens;

2° contactgegevens;

3° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;

4° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;

5° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;

6° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;

7° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;

8° gegevens betreffende de woonomstandigheden;

9° politionele en gerechtelijke gegevens;

10° gegevens betreffende de gezondheid;
11° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
12° gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
13° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
14° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
15° gedragsgegevens;
16° andere gegevens die noodzakelijk zijn om een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen te kunnen verstrekken.

De personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt, zijn:
1° de betrokken personen;
2° de relaties en contacten van de betrokken personen, voor zover de verwerking van die persoonsgegevens noodzakelijk is om een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen te kunnen verstrekken.

De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen op de volgende wijzen worden verwerkt:
1° het opmaken en overmaken van een doorverwijfsfiche, conform artikel 11, §1;
2° het opmaken van een driepartijenovereenkomst, conform artikel 11, §2;
3° het opmaken en overmaken van een feedbackfiche, conform artikel 11, §3;
4° de betrokken justitieassistent en de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening kunnen persoonsgegevens delen op het driehoeksoverleg, vermeld in artikel 11, §4, en deze registreren in het eigen dossier;
5° de gespecialiseerde voorzieningen kunnen de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, aanwenden voor het verstrekken van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen.

§2. De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens vermeld in artikel 9, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming. Deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening.

§3. Iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, treedt zelfstandig op als verwerkingsverantwoordelijke op grond van de hen toegewezen bevoegdheden. Iedere actor respecteert hierbij de overeenkomstige bewaartermijnen. Bij gebreke aan een toepasselijke bewaartermijn, geldt een maximale bewaartermijn van 10 jaar.

Iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, neemt de passende maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens, waaronder het voorzien in een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer. In voorkomend geval worden de maatregelen, vermeld in artikel 9 en 10, §2, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, toegepast.

§4. Iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, neemt de passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de personen, vermeld in paragraaf 1, tweede lid. Deze maatregelen hebben onder meer tot doel dat de globale regeling inzake gegevensverwerking in het kader van dit samenwerkingsakkoord voldoende duidelijk is voor de personen waarvan persoonsgegevens verwerkt worden. De communicatie hieromtrent wordt ter beschikking gesteld in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

9. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: de betrokken personen en de relaties en contacten van de betrokken personen, voor zover de verwerking van hun persoonsgegevens noodzakelijk is om een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen te kunnen verstrekken;

en dat het onder meer de volgende gegevens betreft: identificatiegegevens; contactgegevens; gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming; leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut.

10. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het ontwerp van samenwerkingsakkoord in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

11. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
12. Het Samenwerkingsakkoord vermeldt op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. Het verwijst daarvoor naar artikel 6, lid 1, e) van de AVG.
13. Een loutere verwijzing naar de tekst van de AVG volstaat niet. Wat de verwijzing naar punt e) betreft, moet verduidelijkt worden van welke taak van algemeen belang of openbaar gezag bedoeld wordt.
14. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³
15. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e) AVG⁴, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten

¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-116, 155-162; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁴ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen,"

kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.

16. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a) AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
17. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven. Gezien de categorie betrokkenen en de zeer ruime en gevoelige categorieën persoonsgegevens is de inmenging volgens de VTC groot.
18. De VTC bevestigt dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen en ook 10 AVG, namelijk gerechtelijke en politionele gegevens.
19. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord stelt dat deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.
20. Ook hier moet het zwaarwegend algemeen belang minstens in de memorie worden verduidelijkt, eventueel door te verwijzen naar specifieke passages van de memorie die de noodzakelijkheid aantonen.
21. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 9 en categorieën persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 10 AVG, behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2 WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
22. Artikel 12, §3, tweede lid van het ontwerp van samenwerkingsakkoord houdt hier al rekening mee.
23. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

3. Doelbinding

24. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b) AVG).
25. De volgende doeleinden worden in artikel 12, §1 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord vermeld: de aangepaste begeleiding en behandeling van personen verdacht van, klaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven.

26. De VTC is van oordeel dat dit doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is
27. Ze beveelt aan om uitdrukkelijk als doelstelling op te nemen dat rapportering ook een doeleinde is zo hiervoor persoonsgegevens worden verwerkt. Zie bijvoorbeeld het jaarlijkse verwerkingsverslag in artikel 9.

4. Verantwoordelijkheid

28. Artikel 4, 7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
29. Artikel 12, §3 van het samenwerkingsakkoord voorziet dat iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zelfstandig optreedt als verwerkingsverantwoordelijke op grond van de hen toegewezen bevoegdheden.
30. Die actoren, vermeld in paragraaf 1 lijken dan te zijn:
- degene belast met het opmaken en overmaken van een doorverwijfsfiche, conform artikel 11, §1;
 - degene belast met het opmaken van een driepartijenovereenkomst, conform artikel 11, §2;
 - degene belast met het opmaken en overmaken van een feedbackfiche, conform artikel 11, §3;
 - de betrokken justitieassistent en de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening kunnen persoonsgegevens delen op het driehoeksoverleg, vermeld in artikel 11, §4, en deze registreren in het eigen dossier;
 - de gespecialiseerde voorzieningen kunnen de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, aanwenden voor het verstrekken van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen.
31. Dit is echter niet duidelijk. Het is immers van belang dat de betrokkenen perfect weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. De verwerkingsverantwoordelijken (de instellingen) dienen dus expliciet benoemd te worden in het Ontwerp.
32. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moet nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35, AVG)⁵ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
33. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁶ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35,4 van de AVG.
34. De VTC verwijst in dit kader naar de punten:

3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens

⁵ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/verplichtingen-bij-het-verwerken-van-persoonsgegevens/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁶ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/machtigingen-en-adviezen-vlaamse-toezichtcommissie/lijt-vc-criteria-geb-dpia>

over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS;

9) wanneer er op grote schaal gegevens van kwetsbare segmenten van de bevolking ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. KWESTBARE PERSONEN; (eventueel)

35. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht.⁷

5. Minimale gegevensverwerking

36. Conform artikel 5.1, c) AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

37. De **categorieën betrokkenen** zijn (artikel 12, §1, tweede lid):

- de betrokken personen;
- de relaties en contacten van de betrokken personen, voor zover de verwerking van die persoonsgegevens noodzakelijk is om een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen te kunnen verstrekken.

38. Uit de toelichting bij artikel 11 blijkt dat ook persoonsgegevens verwerkt worden van volgende betrokkenen:

- de betrokken justitieassistent (enkel contactgegevens in doorverwijfsfiche);
- de betrokken hulpverlener (enkel contactgegevens in doorverwijfsfiche)

39. De VTC beveelt aan om deze categorieën ook te vermelden in artikel 12.

40. De **categorieën persoonsgegevens** zijn (artikel 12, §1, eerste lid):

- identificatiegegevens;
- contactgegevens;
- gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
- gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
- gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
- gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
- gegevens betreffende de woonomstandigheden;
- politionele en gerechtelijke gegevens;
- gegevens betreffende de gezondheid;
- gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
- gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- gedragsgegevens;
- andere gegevens die noodzakelijk zijn om een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen te kunnen verstrekken.

⁷ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

41. De memorie geeft geen toelichting over deze begrippen. Het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met “levensstijl” en “sociale context”. Ook is het onduidelijk waarom gegevens over “afkomst” of “herkomst” verwerkt worden. Verder is “gedragsgegevens” een zeer algemeen begrip. Ook wordt niet aangegeven waarom gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken, verwerkt dienen te worden. De categorie “andere gegevens” is ook veel te ruim. Dit alles dient beperkt te worden en in de memorie toegelicht te worden.
42. Bovendien worden de facto de personen die met de gegevens werken verantwoordelijk gemaakt om te kijken wat al dan niet relevant is. De VTC gaat er dan ook van uit dat de personen die met de gegevens werken voldoende gekwalificeerd zijn onder meer om na te gaan of er geen gegevens verwerkt worden in strijd met de minimale gegevensverwerking.
43. Wat de **personen die toegang krijgen tot de gegevens** betreft:
- degene belast met het opmaken en overmaken van een doorverwijfsfiche, conform artikel 11, §1;
 - degene belast met het opmaken van een driepartijenovereenkomst, conform artikel 11, §2;
 - degene belast met het opmaken en overmaken van een feedbackfiche, conform artikel 11, §3;
 - de betrokken justitieassistent en de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening kunnen persoonsgegevens delen op het driehoeksoverleg, vermeld in artikel 11, §4, en deze registreren in het eigen dossier;
 - de gespecialiseerde voorzieningen kunnen de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, aanwenden voor het verstrekken van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen.
- Eén en ander onder voorbehoud van wat hoger reeds gezegd werd onder nummers 30-32.
44. De VTC benadrukt dat de toegang tot de gevraagde gegevens enkel kan open gesteld worden voor de taken en het werkgebied waar iedere medewerker voor bevoegd is.
45. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens naar een andere instantie of naar een externe overheid of naar een private organisatie of daarvoor een beraadslaging te vragen.
46. Artikel 11 bepaalt immers dat persoonsgegevens aan de gespecialiseerde voorziening moeten worden meegedeeld door respectievelijk naargelang het geval, het openbaar ministerie (valt niet onder de AVG), de onderzoeksrechter (valt niet onder de AVG) en de penitentiaire overheid en dit zo gewenst via de justitiehuisen.
47. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.
48. Bovendien kunnen bepaalde mededelingen ook onderworpen zijn aan artikel 20 van de WVG of artikel 46 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid⁸ en de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.⁹
49. De VTC vestigt verder alleszins de aandacht op de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.¹⁰

⁸ Wet van 5 september 2018 tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (B.S. 10 september 2018) <https://dt.bosa.be/nl/ivc>

⁹ Artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*

¹⁰ Artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*

50. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

51. Wat de **bewaartermijn** betreft, stelt de samenwerkingsovereenkomst:

“Iedere actor respecteert hierbij de overeenkomstige bewaartermijnen. Bij gebreke aan een toepasselijke bewaartermijn, geldt een maximale bewaartermijn van 10 jaar.”

52. Deze bepaling is niet duidelijk. Het is vooreerst niet duidelijk wie “iedere actor” is, laat staan dat het duidelijk is wat diens bewaartermijn is. De bewaartermijnen dienen dan ook expliciet opgenomen te worden en verantwoord. Dit geldt ook voor de vermelde termijn van 10 jaar zodat nagegaan kan worden of voldaan is aan de vereisten van de AVG.

6. Juistheid

53. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d) AVG).

54. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

55. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

56. Het Ontwerp vermeldt:

“§4. Iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, neemt de passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de personen, vermeld in paragraaf 1, tweede lid. Deze maatregelen hebben onder meer tot doel dat de globale regeling inzake gegevensverwerking in het kader van dit samenwerkingsakkoord voldoende duidelijk is voor de personen waarvan persoonsgegevens verwerkt worden. De communicatie hieromtrent wordt ter beschikking gesteld in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal.”

57. De VTC beoordeelt dat positief.

8. Vertrouwelijkheid

58. In het kader van de feedbackfiche (artikel 11) wordt de volgende toelichting gegeven:

“In voorkomend geval meldt de betrokken hulpverlener aan de betrokken justitieassistent situaties die een ernstig risico inhouden voor derden. Het komt toe aan de hulpverlener om af te wegen of er sprake is van een dergelijke situatie. Bij melding aan de justitieassistent van een situatie met ernstig risico voor derden is het wenselijk om een driehoeksoverleg te organiseren. Als de hulpverlening inschat dat de situatie met ernstig risico voor derden een acuut, dreigend gevaar inhoudt, dan is er sprake van spoedeisendheid (en dus ‘een noodtoestand’) en brengt de betrokken hulpverlener rechtstreeks verslag uit aan de procureur des Konings, met een kopie van het verslag aan de betrokken justitieassistent. Het niet doen van dergelijke melding aan het parket zou mogelijks kunnen worden gekwalificeerd als schuldig hulpverzuim o.b.v. artikel 422bis Sw. Het verschil met de regeling bij noodtoestand bestaat erin dat het

samenwerkingsakkoord uitdrukkelijk voorziet op welke wijze de melding dient te gebeuren, met name door rechtstreeks verslag uit te brengen aan de procureur des Konings. Het betreft bijgevolg een concrete modellering van het concept 'noodtoestand'.

Het meldrecht uit artikel 458bis van het Strafwetboek is onderworpen aan strengere voorwaarden. Volgens dat artikel moet reeds een misdrijf gepleegd zijn t.a.v. een minderjarige of kwetsbare persoon én moet er bijkomend sprake zijn van een gevaarssituatie, met name voor het slachtoffer zelf dan wel voor andere minderjarigen of kwetsbare personen. In dat geval dient een melding bij het parket worden gedaan. Indien voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden uit artikel 458bis van het Strafwetboek, zal er in de praktijk ook voldaan zijn aan de voorwaarden voor 'noodtoestand'. Maar het betreft dus wel degelijk een afzonderlijk meldrecht.

Daarnaast moet de betrokken hulpverlener ook formele moeilijkheden, die bij de begeleiding of behandeling zijn gerezen, signaleren aan de betrokken justitieassistent. Het gaat dan uitsluitend over moeilijkheden die extrinsiek zijn aan de vertrouwensrelatie tussen de betrokken cliënt en hulpverlener.

59. Artikel 11, laatste lid van het ontwerp van samenwerkingsakkoord voert een uitzondering in op de strafbaarstelling van het beroepsgeheim conform artikel 458 van het Strafwetboek in het kader van het driehoeksoverleg:

"De betrokken hulpverlener kan in functie van de finaliteit van het driehoeksoverleg informatie delen betreffende de moeilijkheden die het voortzetten van de begeleiding of de behandeling door de gespecialiseerde voorziening in de weg staan, zonder wegens miskennis van het beroepsgeheim strafbaar te kunnen worden gesteld op basis van artikel 458 van het Strafwetboek."

60. De VTC beveelt aan om over de mogelijkheden van het doorbreken van de vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim transparantie te bieden aan de betrokkene.

9. Beveiligingsmaatregelen

61. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
62. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
63. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
64. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹¹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹² die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De

¹¹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹² Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹³ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁴.

65. Het Ontwerp vermeldt:

“Iedere actor, betrokken bij de verwerking van de persoonsgegevens, neemt de passende maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens, waaronder het voorzien in een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer..”

66. De VTC beklemtoont het belang van deze bepaling. Mogelijk zijn de gespecialiseerde voorzieningen op dit punt niet voldoende uitgerust en is er een risico op gegevenslekken die verstrekkende gevolgen kunnen hebben voor de betrokkenen. Ze wijst er op dat de verwerkingsverantwoordelijken de persoonsgegevens niet mogen meedelen als ze niet kunnen vertrouwen op de informatieveiligheid van de betrokken actoren.

67. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover.¹⁵

68. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren.¹⁶

III. BESLUIT

69. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat in het samenwerkingsakkoord volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de taak van algemeen belang verduidelijken in het Ontwerp of de memorie (luik 2);
- de verwerkingsverantwoordelijke expliciet benoemen in het Ontwerp (luik 4);
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
- de aangeduide categorieën persoonsgegevens verduidelijken en verantwoorden (luik 5);
- de bewaartermijnen bepalen of minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijnen te bepalen en deze verantwoorden (luik 5);
- de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
- de nodige maatregelen te nemen voor de veiligheid van de gegevens (luik 9).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2024-05-26 20:54:51 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

¹³ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁴ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁵ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/domeinen/cloud>

¹⁶ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.